

Emnekode : ME - 100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23. 11. 15
Ark nr. : 1 av 2

Oppgave 1

I denne teksten skal jeg gjøre rede for den samfunnsvitenskapelige metoden deltakende observasjon. Før jeg gjør det vil jeg si litt om hva vitenskap og metode er.

Vitenskap er systematisk studie av fysiske (som natur) og sosiale (som samfunn) fenomener. Kunnskap skapes gjennom et samspill mellom teori og empiri. Virkeligheten er det viktigste sannhetskriteriet, og teorier testes alltid oppi mot faktiske forhold.

Teorier er forenklinger av mønstre, sammenheng og sannsynlighet. De kan brukes som et redskap gjennom en deduktiv metode eller som et resultat gjennom en induktiv metode. Dette vil jeg komme tilbake til senere. Teorier kan ikke måles direkte, og derfor operasjonaliserer vi dem, altså vi konkretiserer og gir innhold. God operasjonalisering kan gi god reliabilitet og validitet. Reliabilitet handler om pålitelighet og nøyaktighet. Det er det tekniske ved undersøkelsen. Bruker vi spørsmål/svar som kan tolkes ulikt \approx slik som "sjeldent/ofte"?

Da kan vi si at det er dårlig operasjonalisering og at det hadde vært bedre med svar som for eksempel "en gang i uken". Slurv i data kan også hindre reliabilitet. Men vi kan ha god reliabilitet og allikevel ha dårlig validitet (ikke motsatt). Validitet er relevans og gyldighet. Måles det vi ønsker? Er problemstillingen dekkende for det vi undersøker slik at resultatet har relevans/gyldighet utover utvalget og i populasjonen?

Teori er altså retningslinjer for observasjon.

Metode er et redskap for å nå andre mål. Som oftest er målet ny kunnskap. Innen samfunnsvitenskap-

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 2 av 2 / 2

elig metode / forskning kan vi benytte oss av to ulike metoder/tilnærminger - kvantitativ metode og kvalitativ metode. Jeg vil nå ta for meg den kvalitative metoden deltakende observasjon. Jeg vil gjøre rede for den metoden, og også vise hva som gjør at den skiller seg fra en kvantitativ metode.

Deltakende observasjon har sine røtter i sosial antropologien, og uttrykket brukes ofte der sosial antropologer bodde blant og forsket på for eksempel et stammefolk i Papua Ny Guinea. Uttrykket deltakende observasjon brukes ofte synonymt med feltarbeid. Dette forteller oss at det handler om nærhet, å være på feltet, og det blir en motsetning til kvantitativ metode som er preget av avstand. Der kvantitativ metode er ekstensivt og har et stort omfang er deltakende observasjon intensivt. Forskeren skal være til stede, blende inn og bli som ~~en av~~ de han forsker på. Han skal ikke forstyrre eller prøve å endre noe, men han bør minimere effekten av sin tilstedeværelse slik at "forskingsobjektene" oppfører seg slik de ellers ville gjort hvis han ikke var tilstedet. En forsker kan ta på seg fire roller: fullstendig deltaker (innsider), deltakende observatør, observerende deltaker og fullstendig observatør (outsider). Forskeren bør ligge et sted på midten og ikke i ytterpunktene innsider/outsider. Som sagt så handler deltakende observasjon

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 3 av 12

Om nærhet. Det handler om å få informanternes forståelse av verden, å høre om deres erfaringer og opplevelse av ulike fenomener, og å se ting ut i fra deres perspektiv. Forskeren ønsker detaljert kunnskap og å gå i dybden. Derfor er det bra med få enheter og mange variabler, i motsetning til den kvantitative metoden som går i bredden ved mange enheter og få variabler. I deltakende observasjon er forskeren ute etter å se mønstre, men hovedprøvet er ikke å generalisere (slik som i kvantitativ), men å få en helhetlig forståelse og å se det særegne/unike. Som nevnt innledningsvis kan man ha benytte seg av en deduktiv og en induktiv tilnærming. Der kvantitativ metode bruker en deduktiv metode og en mer rigid metode med mye forkunnskap og standardisert opplegg, er deltakende observasjon mest induktivt. Forskeren har lite forkunnskap, få forhåndsoppfatninger og en mer utforskende tilnærming. Han er også mer fleksibel, og han kan få kunnskap underveis ved å både avgrense og utvide problemstillingen. Han går altså fra empiri-erfæringsbasert data til teori, og vi kan si at empiri genererer kunnskap. Men jeg vil også påpeke at det er et samspill mellom en deduktiv og induktiv metode her. Selvom forskeren bør prøve å ha så få forhåndsoppfatninger som mulig, så er det umulig å ikke komme med egne tanker. Vi har alle våre teorier/briller

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 4 av 2

Som farger og eventuelt blander det vi observerer. Jo større avstand det er mellom oss og det/de vi forsker på, jo mer må tenke at vår forståelse er utilstrekkelig. En deduktiv tilnærming ^{til} ~~til~~ ^{kan} ~~kan~~ f. eks. ^{være} ~~bli~~ å ha en problemstilling på forhånd. Problemstillingen er det vi undersøker, formålet med forskningen. Den bør være meningsfull, avgrenset, gjennomførbar og gi ny kunnskap. Den kan formuleres gjennom en påstand, et tema, en hypotese eller spørsmål. Problemstillingen gir et utgangspunkt og styring, og det er derfor jeg mener at deltakende observasjon er en interaksjon mellom deduktivt og induktivt, til tross for at det er mest induktivt.

Data samles inn underveis, og det handler ~~mer~~ om fortolkning ^{og ikke} ~~en~~ statistiske analyser.

Data kan være stikkordsnotater, feltnotater og informanter. Informanter er en snarvei til kunnskap, og det er derfor lurt å velge personer med tilgang til relevant info eller med sentrale posisjoner som for eksempel en landsbyleder eller lederen i en bedrift.

Til slutt vil jeg nevne at det kan være ulike utfordringer, og spesielt knyttet til det etiske når man observerer/forsker på mennesker. Forsker skal være i verden, men ikke av verden. Dette kan være vanskelig. Det betyr ikke at han ikke kan bli venn med de han forsker på, men formålet med hvorfor han er der må alltid være tydelig. Husk at det er åpen og deltakende observasjon, ikke skjult.

Oppgave 2

a) En regresjonsanalyse viser mønster/sammenheng/korrelasjon. Men der en bivariat og ~~multivariat~~ korrelasjonsanalyse bare ville vist en sterk eller svak sammenheng, gir en regresjonsanalyse en tallfestet sammenheng. Stigningstallet (b) viser årsakseffekten. En regresjonsanalyse forutsetter linearitet, og vi bruker derfor likningen for en rett linje. Y (forventet verdi på avhengig variabel - AVAR) = a (konstant - forventet verdi på Y når $X=0$) + b (stigningstall) X (verdi på uavhengig variabel - UVAR) + e (restledd). En bivariat regresjonsanalyse har bare to variabler. En variabel er trekk ved enheten vi undersøker. En multivariat regresjonsanalyse slik som i denne oppgaven har tre variabler eller flere variabler. Den avhengige variabelen er den som påvirkes, og i dette tilfellet er den "tillate flere innvandrere fra land utenfor Europa". De uavhengige er de som kan påvirke den avhengige.

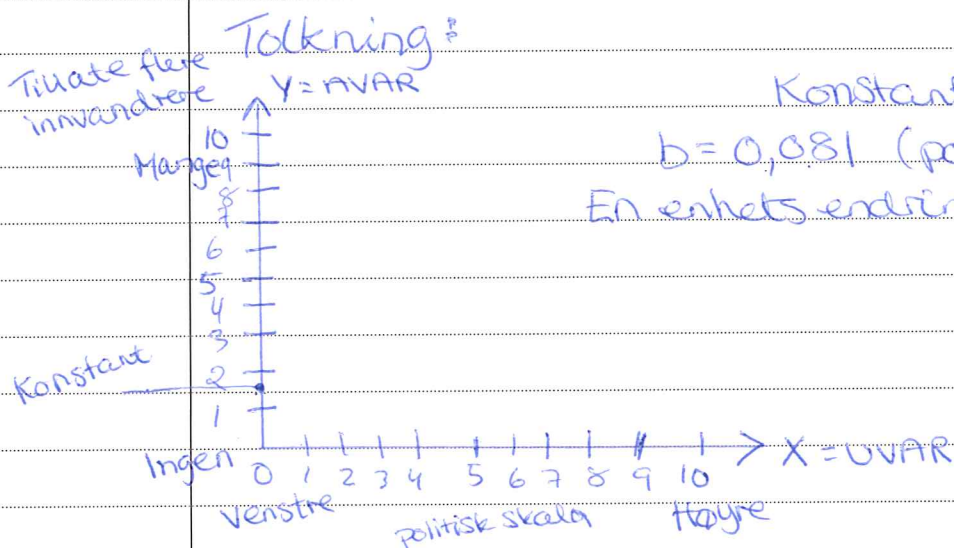
Stigningstallet er hvor mye Y (AVAR) endres for en enhets-endring på X . Det viser altså hvor mye AVAR påvirkes av UVAR kontrollert for effekten av andre UVAR.

Beta er et standardisert stigningstall. Variablene opererer på ulike skala. Når vi standardiserer dem gjør vi dem om til samme skala.

Emnekode : ME-100
 Kandidatnr. : 1524
 Dato : 23.11.15
 Ark nr. : 6 av 12

Vi kan bruke penger som et eksempel. Hvis noen kommer med 100 kr, 100 dollar og 100 pund må vi gjøre dem om til samme valuta for å se hva som har størst verdi. Vi kan si at Beta har gjort variablene om til samme "valuta". Variablene som har mest påvirkning er den som har Beta tallet med høyest verdi uavhengig av fortegn.

Konstant = 1,756
 $b = 0,081$ (positivt fortegn - stiger)
 En enhets endring på X , stiger $0,081$ på Y

~~Hadde stigningstallet vært større ville jeg sagt at jo mer mot høyre du stemmer, jo mer vil flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa vil du tillate.~~

UVAR = Hvor tilfreds er du med ditt lands økonomi?
 Verdi : 0 = ekstremt utilfreds, 10 = ekstremt tilfreds
 $b = -0,049$ (negativt fortegn - synker)
 Jo mer tilfreds du er med landets økonomi, jo færre innvandrere fra fattige land utenfor Europa vil du tillate.

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 7 av 12

UVAR = Har du høyere utdanning
Verdi: 0 = Nei, ~~Ja~~ = 1 = Ja (universitet/høgskole)

$$b = -0,202$$

Har du høyere utdanning, jo færre innvandrere fra fattige land utenfor Europa vil du tillate

UVAR = Kjønn Verdi: 0 = mann, 1 = Kvinne

$$b = -0,093$$

Er du kvinne vil du tillate færre innvandrere fra fattige land utenfor Europa.

I dette tilfelle er det verdt å merke seg at alle stigningstallene er lave. Jeg viser tendensen, men UVAR har veldig liten påvirkning. Hadde stigningstallene vært høyere (både de positive og negative) ville det vært mer rett å formulere seg slik som jeg har gjort over.

I denne regresjonsanalysen er det UVAR "Hvor vil du plassere deg politisk på en venstre-høyre skala" som har høyest Beta verdi på 0,226 og har derfor størst påvirkningskraft.

- b) Signifikans er sannsynligheten for at det vi har funnet i utvalget avspeiler populasjonen. Vi sjekker om resultatene er reelle eller tilfeldige. Hvis ~~noe~~ resultatet er signifikant kan vi altså generalisere det til populasjonen. Signifikans forteller noe om usikkerhet/tilfeldighet. Signifikans er fra 0,01 til 0,05. Hvis noe er lik ~~nett~~ 1 eller under sier vi at det er

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 28.11.15
Ark nr. : 8 av 12

Signifikant på et 1% nivå. Hvis noe er lik 5 eller under sier vi det er signifikant på et 5% nivå. For eksempel hvis signifikansen er 0,06 er det 94% sannsynlig, men vi godtar bare opp og 6% usikkerhet, men det godtas bare opp til 5% usikkerhet. Det er derfor ikke signifikant.

I forbit metode foretar vi ofte en hypotesetesting. Vi har en hypotese H_0 om ingen sammenheng. Det er denne hypotesen vi tester. I tillegg har vi en alternativ hypotese H_1 (om mønster/sammenheng). Det er dette vi egentlig tror. Hvis resultatet vårt har en signifikans på 5 eller mindre betyr det at det bare er 5% usikkerhet og vi kan forkaste H_0 og velger H_1 . Er det mer enn 5% usikkerhet beholder vi H_0 . Hypotesetesting er en deduktiv tilnærming da du går fra teori til empiri. I en hypotesetesting er vi ikke ute etter å verifisere (bekrefte) det vi tror, men heller å falsifisere (avkrefte). Dette er fordi vi aldri kan si om noe er sant. For eksempel har vi en hypotese om at det bare finnes hvite svaner. Går du ut for å bekrefte dette, så ser du bare etter hvite svaner. Du kan ha sett 1 million hvite svaner, men fortsatt vet du ikke om det finnes flere. For å falsifisere trenger du bare å se en svart svane, og vi kan derfor si at dette er mye mer effektivt.

Signifikans forutsetter også et tilfeldig utvalg. Vi har to utvalgsteknikker, sannsynlighetsutvalg og ikke-sannsynlighetsutvalg.

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 9 av 12

Sannsynlighetsutvalg er tilfeldig utvalg slik som enkel tilfeldig utvelgning, ~~hvor~~ hvor alle har lik sjanse (loddtrekning), systematisk utvelgning hvor alle har lik sjanse, men man trekker ikke ut i fra alle kombinasjoner av enheter (hver 10. på lista), stratifisering hvor man grupperer og trekker ut i fra strata/grupper og klyngeutvelgning (for f. eks. 10 kommuner, 3 skoler og 30 elever). Ikke-sannsynlighets utvalg er skjønsmessig utvalg, utvalg ved seleksjon, slumpe utvalg og kvote utvalg. Dette skal jeg ikke gå mer inn på da det er tilfeldige utvalg som er relevant for signifikans. Men jeg kan nevne at et stort nok og tilfeldig utvalg er med på å sikre representativitet. For eksempel hvis man har en undersøkelse av hva UIA studenter mener om innvandring kan vi ikke bare spørre sosionom studenter. De vil nok mene annerledes enn økonomi studenter, og det er ikke representativt for hele UIA.

Til slutt vil jeg også nevne at bare fordi at noe er signifikant, så trenger det ikke å være kausalt - en årsakssammenheng*. Og selvom det er signifikant, så trenger det heller ikke være av stor betydning. Vi kan ha en svak og signifikant korrelasjon. R^2 som er mål på korrelasjon og egnet til multivariat analyse kan også vise oss at variablene våre ~~selvom de hadde~~ korrelerte, og det var signifikant, kan ha lite påvirkning på

* Det kan være en bakkenfor liggende årsak, en tredjevareabel, spersitet.

Emnekode : ME-100
Kandidatnr. : 1524
Dato : 23.11.15
Ark nr. : 10 av 12

AVAR hvis R^2 -er lav (den varierer mellom 0-1)

I denne regresjonsanalysen er UVAR ^{de} sig 0,000
"Hvor vil du plassere deg politisk på en venstre-høyre skala";
~~Signifikant på et 1% nivå~~ "Hvor tilfreds er
du med ditt lands økonomi" og "Har du høyere
utdanning?" Signifikante på et 1% nivå.
Den UVAR "Kjønn" er signifikant på et 5% nivå.

Oppgave 3

I en bivariat krysstabell har vi to variabler, ^(AVAR + UVAR)
men i virkeligheten så er det svært usannsynlig
med bare én forklaringsfaktor. Derfor tar en
multivariat krysstabell med seg flere variabler,
noe som gir et større og mer presist bilde. I
tillegg må vi ~~kontrollere~~ ^{se på} effekten av en UVAR
UVAR har på AVAR for effekten av andre UVAR ^{kontrollert}.
~~sakstet~~. Vi sier at vi kontrollerer for "støy". ~~Det~~
~~kan være andre bekenførtiggende årsaker, så~~
~~kanne tredjevernab~~. For eksempel kan både
kjønn påvirke lønn, men også stilling leder-
stilling, fulltid/deltid ^{jobb} og ansenitet. Jo
flere variabler vi kontrollerer for, jo mer sann-
synlig er det at den utelukkende effekten
av en UVAR blir korrekt.

I krysstabellen i denne oppgaven er enheten
(det vi undersøker) personer. Variablene er
høyere utdanning - hvor verdiene er nei og ja,
plassering V-H skala - hvor verdiene er venstre

Emnekode : ME-100
 Kandidatnr. : 1524
 Dato : 23.11.15
 Ark nr. : 11 av 12

og høyre, og tillate flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa hvor verdiene er positiv og negativ. Variabler er trekk ved enhetene, og verdier forteller noe om variablene - varians. Siden variablene ~~Målenivået~~ har varians kategoriserer vi dem i målenivå (metriske og ikke-metriske). Dette er ikke viktig i seg selv, men det hjelper oss å forstå variablene. Det er relasjonen mellom verdiene som bestemmer målenivå. I dette tilfellet vil jeg si at målenivået til Variablen ~~er~~ høyere utdanning er nominalnivå siden det er gjensidig utelukkende kategorier. Det samme vil jeg si om å tillate flere innvandrere, men plassering på V-H skala er ordinal siden det er gjensidig utelukkende og kan rangeres.

Høyere utdanning	Plassering V-H skala	Tillate flere innvandrere fra fattige land utenfor Europa	
		Negativ	Positiv
Nei	venstre	60	
	Høyre	50	
Ja	Venstre	80	
	Høyre	70	

Når vi kontrollerer for holder vi den vi kontrollerer for konstant.

Høyere utdanning - færre innvandrere
 Mot høyre - flere innvandrere

Emnekode : ME-100
 Kandidatnr. : 1524
 Dato : 23.11.15
 Ark nr. : 12 av 12

~~Effekt~~ ^{høyere} utdanning

I denne tabellen ser jeg på negativ kolumnen. Ser jeg på høyere utdanning ~~ja~~, så ser vi at det er flere med høyere utdanning som er negative til å tillate flere innvandrere. ($80 + 70 = 150$ vs. $60 + 50 = 110$ ikke høyere utdanning) enn ~~de med lavere~~ uten høyere utdanning.

Ser vi på plassering V-H skala så ser vi at de til høyre er mindre negative til å tillate flere innvandrere (både av de med ~~lavere~~ høyere utdanning og uten).

Effekt av ^{høyere} utdanning kontrollert for ^{Plassering} V-H skala _{konstant}

$$E = \text{Utd.} \quad \begin{matrix} \text{del 1} \\ 60 - 80 = -20 \\ 50 - 70 = -20 \end{matrix} = \frac{-40}{2} = -20 \text{ Gjennomsnittseffekt}$$

Delsammenheng 1 = -20

De uten høyere utdanning som plasserer seg til V er 20% mindre negative til å tillate flere innvandrere enn de med høyere utdanning.

^{Del sammenheng 2} De med høyere utdanning som stemmer ^{mot} høyre er 20% mer negative til å tillate innvandrere enn de uten høyere utdanning.

$$E = \text{Plassering} \quad \begin{matrix} \text{del 1} \\ 60 - 50 = 10 \\ 80 - 70 = -10 \end{matrix} = 0 \text{ Gjennomsnittseffekt}$$

Plassering har ingen effekt

Delsammenheng 1

De ~~med~~ uten høyere utdanning som stemmer ^{mot} venstre er 10% mer negative til å tillate flere innvandrere enn de som stemmer høyre.

Delsammenheng 2. De med høyere utdanning som stemmer ^{mot} venstre er 10% mer neg. til å tillate flere innvandrere enn de til høyre.